

Štatút Inštitútu aplikovanej etiky prof. Alexandra Spesza

Čl. 1

Úvodné ustanovenia

Inštitút aplikovanej etiky prof. Alexandra Spesza je vedecko výskumné pracovisko pri Teologickej fakulte Katolíckej Univerzity Ružomberku.

Čl. 2

Vznik a história Inštitútu aplikovanej etiky prof. Alexandra Spesza

Významná katolícka osobnosť, novotomistický filozof a profesor morálnej teológie Alexander Spesz, inšpiroval svojím životom, podnetným dielom a vedeckou činnosťou niekoľkých vedeckých pracovníkov až tak, že sa v jeho mene rozhodli stretávať sa na pôde Teologickej fakulty v Košiciach, aby prostredníctvom jemu venovaného inštitútu, napĺňali morálne poslanstvo tohto výnimočného etika dvadsiateho storočia.

Inštitút aplikovanej etiky vznikol 29.9.2009 z ambiciózneho iniciatívy doc. ThDr. Ing. Inocent-Mária V. Szaniszlá OP, PhD. a jeho blízkych spolupracovníkov s úmyslom vytvoriť novú katedru, ktorá by pomáhala aktivizovať a podporovať študentov teologickej fakulty hlavne v oblasti morálnej teológie. Vedecký inštitút mal poskytnúť vedeckú záštitu a priestor študentom Teologickej fakulty, ktorí chceli sami profesijne rásť a morálne sa posmeľovať, aby dokázali so svojimi kresťanskými zásadami ľahšie uspieť aj mimo katolíckych kruhov.

Skvalitniť podmienky na prípravu študentov a nájsť vhodnú argumentáciu pre spoločenskú prax poskytla práve oblasť aplikovanej etiky, ktorá ponúkla široký dôkazový i pojmový aparát vhodne sa uplatňujúci v dialógu s inými etickými pohľadmi a názormi. Zároveň začala vytvárať priestor pre ďalšie oblasti svojho pôsobenia. Okrem vytvárania prostredia pre dialóg a reflexiu aktuálnych morálnych tém súčasnej spoločnosti a presadzovania etických hodnôt do rôznych oblastí spoločenského života, umožnil inštitút svojím odborným zázemím aj hosťovanie zahraničných či domácich odborníkov z rôznych oblastí aplikovanej etiky.

Čl. 3

Úlohy a zameranie

Prvotná činnosť inštitútu bola zametaná predovšetkým na rozvoj, obnovu a prezentáciu duchovných a kultúrnych hodnôt organizovaním a návštevou konferencií, seminárov prednášok a kurzov, vydávaním zborníkov, článkov a inej publikačnej činnosti. Za všetkými týmito prvotnými činnosťami inštitútu ktoré sa do dnešnej doby uskutočnili, vidieť množstvo zodpovednej a obetavej vedeckej práce organizačnej činnosti a neutíchajúcej angažovanosti. Za krátku dobu existencie inštitútu jeho predstavitelia i množstvo dobrovoľníkov svojpomocne zrealizovali niekoľko konferencií zameraných na rôzne sféry aplikovanej etiky aj s medzinárodnou účasťou, možno spomenúť napr. konferenciu Populizmus vs. služba občanom, či veľmi úspešnú konferenciu spojenú s diskusným fórom Quo vadis EU., ktoré vážne oslovili nielen študentskú obec ale aj širšiu verejnosť.

Základným poslaním inštitútu je však systematické vzdelávanie a školenie. Preto sa v súčasnosti inštitút sústreďuje aj na organizáciu vzdelávacích kurzov zabezpečujúcich základnú osvetu z morálnej teológie, Biznis etiky, politickej etiky, bioetiky, etiky manažmentu, medicínskej etiky a pod., ktoré majú za cieľ morálne a eticky dvíhať študentské i všeobecne

Ľudské povedomie v rôznych oblastiach hospodárstva, politiky či medicíny. Svojím zameraním sa snažia vyvolať záujem o morálne hodnoty, princípy a samotnú osobnosť človeka, nielen u študentov fakulty, ale hlavne chcú vážne osloviť práve osoby z oblasti domácej i medzinárodnej podnikateľskej praxe, politikov a štátnikov ktorým sa inštitút taktiež snaží poskytnúť a predať dané informácie i hodnoty prostredníctvom absolvovania kurzov, prednášok či inej formy vzdelávania sa v tejto oblasti. V rámci etiky podnikania a hospodárstva chce zaujať predovšetkým primeranými odpoveďami na otázky o sociálno-ekonomickej zodpovednosti podnikateľa, etike vedenia podniku, etike podávania informácií a tiež prostredníctvom oblasti politickej etiky podávanej v kontexte morálnej teológie venujúcej sa otázkam chudoby a solidarity a ponúknuť tak aktuálne a podnetné morálne hodnoty.

Na vysokej odbornej úrovni sa inštitút zaoberá predovšetkým novými metodickými, technickými a metodologickými problémami súčasnej bioetiky a medicínskej etiky. Osobitne v tejto oblasti presadzuje okrem dôslednej informovanosti aj praktickú aplikáciu najmodernejších výsledkov vedy do života človeka tak, aby bol na tieto pokrokové výdobytky doby morálne dobre pripravený a zrelý. V tomto zmysle podchytáva a skúma všetky jej odvetvia. Zaoberá sa psychoterapiou, etickým riešením potratov, dôstojnosťou človeka i lekárskeho povolania, eutanáziou, hodnotami života a zdravia, biomedicínskym výskumom, asistovanou reprodukciou, manipuláciou s ľudským embryom a podobne.

Inštitút má ambície v blízkej dobe vytvoriť vlastný vedecký časopis, v ktorom mieni publikovať nielen vlastné vedecké články, ktoré produkujú pedagógovia fakulty už dlhšiu dobu, ale umožní zverejniť aj názory iných odborníkov zaoberajúcich sa aplikovanou etikou v rôznych tematických oblastiach aplikovanej etiky. Týmto chce vytvoriť priestor pre rozmanitý, kritický a konštruktívny dialóg, založený na vedeckej a bádateľskej báze. V nadväznosti na tieto ambície by inštitút chcel budúcnosti okrem rozvoja vzdelávania v týchto oblastiach, poskytovať aj poradenskú a odbornú činnosť za účelom rozširovania systematickej eticko-morálnej osvety medzi politickými elitami, podnikateľmi, zdravotníckymi zamestnancami ale aj pedagógmi či inými pracovníkmi verejnej alebo súkromnej správy.

Čl. 3 **Záverečné ustanovenia**

Tento štatút nadobúda platnosť a účinnosť dňom schválenia členmi Inštitút aplikovanej etiky a potvrdenia dekanom TF KU.

V Košiciach 01.10.2019

PhDr. Michaela Šul'ová, PhD.
poverená riadením IAE

doc. ThDr. Radoslav Lojan, PhD.
dekan TF KU